

Zijne Excellentie
mr. W.B. Hoekstra MBA
Minister van Financiën
Korte Voorhout 7
2511 CW DEN HAAG

Adres/Address

'Maliatoren'

Bezuidenhoutseweg 12
Den Haag

Postadres/Postal Address

Postbus 93002
2509 AA Den Haag

Telefoon/Phone

..-31 (0)70 349 03 49

Telefax/Fax

..-31(0)70 349 03 00

Briefnummer

18/10.476/ER/Man

Den Haag

31 augustus 2018

Onderwerp

Maatschappelijke consultatie
beloningsmaatregelen financiële sector

Telefoonnummer

0703490358

E-mail

rodenhuis@vnoncw-mkb.nl

Excellentie,

VNO-NCW maakt graag gebruik van de mogelijkheid die het ministerie van Financiën geeft om een bijdrage te leveren voor de “maatschappelijke consultatie beloningsmaatregelen financiële sector”.

De consultatie introduceert drie mogelijke maatregelen gericht op het stellen van grenzen of voorwaarden aan beloningen met als doel het herstellen van het vertrouwen in de financiële sector. Het gaat hierbij om:

1. Introductie van de wettelijke verplichting tot terugvordering van een deel van de vaste beloning (boven een bepaald minimum) van bestuurders als er staatssteun aan een bank (of verzekeraar) wordt gegeven.
2. Introductie van de wettelijke verplichting dat bestanddelen van een vaste beloning waarvan de waarde afhankelijk is van de marktwaarde van de eigen onderneming, zoals aandelen, bij bestuurders en medewerkers gedurende een nog te specificeren aantal jaren moeten worden aangehouden.
3. Introductie van de wettelijke verplichting dat het beloningsbeleid van financiële ondernemingen voorschrijft op welke wijze de beloningen van bestuurders en medewerkers zich verhouden tot de maatschappelijke functie van de onderneming.

We begrijpen dat deze voorgestelde maatregelen voortkomen uit de maatschappelijke discussie die wordt gevoerd met betrekking tot onder meer de beloningen in financiële ondernemingen.

Een sterke en stabiele financiële sector is een conditio sine qua non voor een goed functionerende economie met florerende kleine en grote bedrijven en daarmee voor de welvaart en het welzijn in Nederland. Het is daarom van groot belang dat deze ondernemingen voldoende maatschappelijk vertrouwen genieten.

Elke mogelijke wettelijke maatregel op dit vlak moet echter wel steeds worden beoordeeld op de impact daarvan op de kracht van de Nederlandse economie in den brede. Het hebben van internationaal afwijkende wetgeving (met betrekking tot beloningen) voor de financiële sector heeft namelijk mogelijke consequenties in termen van het aantal financiële spelers op de Nederlandse markt en de concurrentie tussen deze spelers. Ook is de vraag wat het invoeren van nog strengere regels voor gevolgen heeft voor het aantrekken van voldoende talent voor deze ondernemingen en de gevolgen daarvan voor de kwaliteit, innovatie en kracht van de financiële dienstverlening, bijvoorbeeld op het vlak van verdere digitalisering en/of het ontwikkelen van nieuwe producten of diensten. En daarmee het vergroten van de kracht van de financiële dienstverlening en het verbeteren van de mogelijkheden voor kredietverlening aan burgers en bedrijven in Nederland. Het is voor onze economie van levensbelang dat de Nederlandse financiële sector nationaal en internationaal de juiste diensten kan blijven aanbieden en niet op achterstand komt ten opzichte van hun buitenlandse concurrentie.

Het is juist dit perspectief dat in het debat over voorgestelde maatregelen gericht op de banken en verzekeraars nogal eens ontbreekt. Ook in de tekst van het consultatiedocument en de daarin in opgenomen vragen ligt de focus uitsluitend op de effecten die de maatregelen zouden kunnen hebben op de financiële ondernemingen en het vertrouwen in die ondernemingen. Dit is uiteraard van belang. Maar, het is meer dan een gemis dat in de consultatie de effecten van de voorgestelde maatregelen op de reële economie buiten beeld blijven.

Wij bepleiten daarom dat - indien en voor zover deze consultatie tot resultaat heeft dat nadere maatregelen worden overwogen - gedegen analyse dient plaats te vinden die kwalitatief en kwantitatief de mogelijke effecten op de reële economie in kaart brengt. Ook zouden de uitkomsten daarvan moeten worden gedeeld, zodat deze analyse een integraal onderdeel wordt van het gehele besluitvormingsproces. Deze analyse moet worden afgerond voordat mogelijke maatregelen aan de Raad van State voor advies wordt voorgelegd. Dit is nodig om een gedegen belangenafweging mogelijk te maken.

In aanvulling op de gewenste analyse van de effecten op de reële economie, vindt VNO-NCW dat mogelijke maatregelen expliciet moeten worden gezien in het kader van al bestaande maatregelen die gericht zijn op het beïnvloeden van het gedrag van de financiële sector, te weten:

1. *Ingrijpende hervormingen hebben het risico van de belastingbetaler naar de banken zelf verlegd*: De afgelopen jaren is de financiële sector ingrijpend hervormd¹. Deze hervormingen hebben ervoor gezorgd dat de financiële sector meer schokbestendig is geworden en hebben bovenal bij falen het risico van de belastingbetaler naar de banken en hun aandeelhouders verlegd.
2. *Nederland heeft de strengste wet- en regelgeving met betrekking tot beloningen in de financiële sector in de EU*². Dit heeft een aantoonbaar negatief effect voor het Nederlandse vestigingsklimaat, zonder dat duidelijk is dat deze regels meer effect sorteren dan de regels die in de rest van de EU gelden. Zo zijn in het kader van Brexit veel financiële instellingen bezig (een deel van) hun Britse vestiging te verplaatsen naar het Europese vasteland en kiezen daarbij liever voor Duitsland of Ierland dan voor Nederland onder meer vanwege de strikte Nederlandse regelgeving op het gebied van beloningen.
3. *De sector is nadrukkelijk bezig met zelfregulering op het terrein van beloningen*: Banken en verzekeraars zitten niet stil. Zo is er de Code banken op grond waarvan het beloningsbeleid moet worden gekenmerkt door evenwichtige verhoudingen, zowel intern als extern, waarbij de verwachtingen van de verschillende stakeholders en het maatschappelijk draagvlak in ogenschouw moeten worden genomen en rekening moet worden gehouden met de relevante internationale context. Voor de beursgenoteerde financiële instellingen geldt bovendien de Nederlandse Corporate Governance Code waarin is bepaald dat het beloningsbeleid moet zijn gericht op lange termijn waarde creatie en dat rekening moet worden gehouden met de interne beloningsverhoudingen. Ook moet er sprake zijn van een passende verhouding tussen het variabele en vaste deel van de beloning. Deze zelfregulering legt duidelijke eisen op en de naleving is hoog.

¹ Zo zijn richtsnoeren van het Financial Stability Board en the Basel Committee in ons land via richtlijnen en verordeningen van de Europese Commissie omgezet naar nationale wetgeving. Het gaat hier vooral om wet- en regelgeving prudentieel- en gedragstoezicht. Zo zijn door Basel III de kapitaal ratio's sterk verhoogd en is de kwaliteit van het kapitaal sterk verbeterd. Daarnaast is er het resolutiemechanisme dat er voor zorgt dat een financiële instelling een interne financiële crisis zelf kan opvangen (bail-in) in plaats van dat de belastingbetaler hiervoor opdraait (bail-out) (Europese Bank Recovery and Resolution Directive (BRRD)). Vergelijkbare stappen zijn gezet voor de verzekeringssector met Solvency II en het wetsvoorstel herstel en afwikkeling dat momenteel in de Eerste Kamer voorligt.

² Sinds 2015 is in Europa vastgesteld dat het maximaal toegestane percentage variabele beloning binnen 100% van het vaste salaris mag zijn. De meeste lidstaten passen deze Europese regels toe. Enkel België en Denemarken hanteren een bonusplafond van 50%, terwijl in Nederland een bonusplafond van 20% geldt (Wbfo). Daarnaast geldt de Wbfo voor alle medewerkers van een financiële instelling en in de rest van de EU voor identified staff, deze hebben direct invloed op de risico's van een instelling. Daarnaast bestaat er een scala aan wet- en regelgeving op het vlak van beloningen om de financiële sector schokbestendig te krijgen en het vertrouwen terug te winnen (zie bijlage 1).

Reactie op in de consultatie voorgestelde specifieke maatregelen

1. *Introductie van de wettelijke verplichting tot terugvorderen van een deel van de vaste beloning van bestuurders als er staatssteun aan een bank of verzekeraar wordt gegeven.*

Doel van deze maatregel is bestuurders meer persoonlijk verantwoordelijk te houden als de belastingbetaler (mede) opdraait voor verliezen van falende banken of verzekeraars. Ten dele is dit nu al het geval. Zo geldt voor banken en verzekeraars op nationaal en Europees niveau al een groot aantal (wettelijke) regelingen, op grond waarvan hun bestuurders o.a. persoonlijk aansprakelijk kunnen worden gehouden.

VNO-NCW meent dat de voorgestelde maatregel zich niet verdraagt met het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM). Ingrijpen in het eigendomsrecht is alleen gerechtvaardigd als sprake is van een legitiem doel, de inbreuk proportioneel is en het doel niet op een andere wijze kan worden bereikt. Inmiddels is reeds in diverse Europese regelgeving geregeld dat zoveel mogelijk wordt voorkomen dat de belastingbetaler opdraait voor falende financiële instellingen en op het nationale niveau is er al een groot aantal wettelijke regelingen van toepassing op bestuurders van financiële ondernemingen op grond waarvan zij persoonlijk aansprakelijk kunnen worden gehouden (bijlage 1). Er is niet aangetoond dat die wet- en regelgeving onvoldoende effect heeft. Bij de vraag of een inbreuk op het eigendomsrecht proportioneel is, weegt bij het Europese Hof voor de Rechten van de mens mee of de maatregelen ter compensatie van geleden verlies voldoende zijn. In casu lijkt echter geen sprake van compensatie. In haar advies op de Wet beloningsbeleid financiële ondernemingen³ heeft de Raad van State zich zijdelings ook uitgelaten over compensatie van geleden verlies: ‘Nu van de vaste beloning in beginsel niet dezelfde perverse prikkels uitgaan die van een variabele beloning kunnen uitgaan, dient een van overheidswege opgelegde beperking van de vaste beloning overtuigend te worden gemotiveerd. De Afdeling meent dat het feit dat een beperkte compensatie een bijdrage kan leveren aan het vergroten van het vertrouwen in de financiële sector op zichzelf een onvoldoende motivering is voor een zo verregaande ingreep in private verhoudingen. Deze redenering gaat volgens VNO-NCW ook in het onderhavige geval op. En daarom kan de regeling niet worden ingevoerd.

Daarnaast zou een dergelijke regeling een negatieve impact hebben op de positie van de (internationaal opererende) financiële ondernemingen die in Nederland gevestigd zijn en zou voor nieuwe toetreders op de Nederlandse markt afschrikwekkend kunnen werken.

³ TK 33 964,4 p. 12

Bovendien is een dergelijke regeling overbodig omdat in de gevallen dat staatssteun wordt verleend de staat voorwaarden kan stellen bij het verlenen van die steun, ook op het gebied van de beloning van bestuurders.

- 2. Introductie van de wettelijke verplichting dat bestanddelen van een vaste beloning waarvan de waarde afhankelijk is van de marktwaarde van de eigen onderneming, zoals aandelen, bij bestuurders en medewerkers gedurende een nog te specificeren aantal jaren moeten worden aangehouden.*

VNO-NCW merkt op dat de Corporate Governance Code - die verplicht is voor beursgenoteerde ondernemingen en dus ook voor beursgenoteerde financiële instellingen - reeds een best practice bepaling bevat⁴ dat aan bestuurders als beloning toegekende aandelen ten minste voor een periode van vijf jaar na toekenning moeten worden aangehouden. De naleving van de Code is zeer hoog. Deze vorm van zelfregulering heeft zijn waarde dus bewezen. VNO-NCW meent dan ook dat er geen reden is deze Code bepaling wettelijk te veranderen, te meer, wanneer dat gebeurt voor slechts een deel van de ondernemingen waar de Code opziet.

- 3. Introductie van de wettelijke verplichting dat het beloningsbeleid van financiële ondernemingen voorschrijft op welke wijze de beloningen van bestuurders en medewerkers zich verhouden tot de maatschappelijke functie van de onderneming.*

In het Burgerlijk Wetboek is geregeld dat de raad van commissarissen een voorstel doet voor het beloningsbeleid en de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (ava) deze vaststelt. Vervolgens stelt de raad van commissarissen met in achtneming van dit beleid de beloning van de individuele bestuurders vast. In het jaarverslag wordt verantwoording afgelegd. In de ava wordt een toelichting gegeven op de wijze waarop uitvoering is gegeven aan beloningsbeleid. Als het beloningsbeleid wordt gewijzigd moet het gewijzigde beleid weer ter goedkeuring aan de ava worden voorgelegd. Het beloningsbeleid moet - volgens de nog te implementeren richtlijn aandeelhoudersrechten - iedere 4 jaar opnieuw aan ava worden voorgelegd. Als de nieuwe aandeelhoudersrichtlijn is geïmplementeerd moet bij grote ondernemingen ook het remuneratierapport jaarlijks aan de ava worden voorgelegd, waarbij de ava een raadgevende stem heeft. De huidige wet, nog versterkt na de implementatie van de richtlijn aandeelhoudersrechten, geeft de aandeelhouders dus al een voldoende sterke positie ten aanzien van beloningen.

⁴ Best practice bepaling 3.1.2 (code 2016) en II.2.5 (Code 2008)

Binnenkort wordt via een wetswijziging in de Wet op de Ondernemingsraden bovendien de positie van de OR versterkt aangaande de beloningen van bestuurders. Hierin wordt geregeld dat in grote ondernemingen ten minste één maal per jaar met de OR moet worden gesproken over onder meer de hoogte van de beloningen en de ontwikkeling van de beloningsverhoudingen ten opzichte van het voorafgaande jaar per verschillende groep in de onderneming werkzame personen.

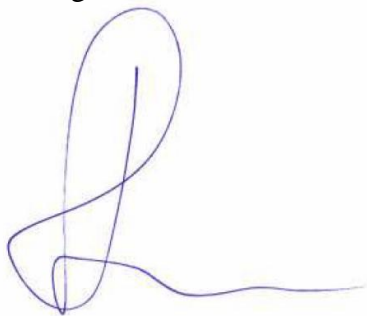
De verdeling van de bovengenoemde bevoegdheden is wettelijk verankerd en het resultaat van een uitvoerig debat over de rol van de verschillende actoren binnen de onderneming. VNO-NCW meent dat hiermee voldoende gewaarborgd is dat de maatschappelijke functie van de onderneming wordt betrokken bij het vaststellen van het beloningsbeleid en dat niet alleen geen additionele maatregelen nodig zijn, maar dat die een onevenredige inbreuk op het bestaande governance-model zouden maken.

Concluderend

Alles afwegend is VNO-NCW van mening dat de drie voorgestelde maatregelen niet noodzakelijk zijn en geen toegevoegde waarde bieden, omdat er geen rekening wordt gehouden met de - effectieve - bestaande wet- en regelgeving, zij deels in strijd zijn met het EVRM en zij een nadelige invloed hebben op het Nederlandse vestigingsklimaat.

VNO-NCW ondersteunt in dit kader wel de initiatieven binnen de financiële sector voor het verder ontwikkelen van zelfregulering.

Hoogachtend,

mr. J.M. Lammers
directeur Economische Zaken

Bijlage 1

Overzicht wet- en regelgeving beloningsbeleid

- Richtlijn kapitaalvereisten: In het geval van staatssteun kunnen bevoegde autoriteiten eisen van de instellingen dat zij hun beloningen zodanig herstructureren dat zij in overeenstemming zijn met een degelijk risicobeheer en de lange termijn ontwikkeling, onder meer door, waar van toepassing, het begrenzen van de beloning van de leden van het leidinggevend orgaan van de instelling (art 93 sub b) (proportionaliteitsbeginsel art 92 lid 2).
- Bankenmededeling Europese Commissie 2013/C 216/01: punt 37 en 38: Waarin is geregeld dat het management van banken wordt geacht om in goede tijden ingrijpend te herstructureren om staatssteun tot een minimum te beperken. Dit maakt het mogelijk dat in geval van staatssteun leden van de raad van bestuur kunnen worden vervangen (37).
- In geval van staatssteun kan er een plafond voor de totale beloningen voor alle mogelijke vaste en variabele bestanddelen en pensioenen worden vastgesteld (38).
- Bestuurdersaansprakelijkheid: In geval van onbehoorlijk bestuur kunnen bestuurders persoonlijk aansprakelijkheid worden gesteld (BW).
- Vennootschapsrechtelijke claw back: in geval er sprake is van een uitkering van variabele beloning op basis van onjuiste informatie over het bereiken van hieraan gerelateerde doelen kan een hold back en claw back worden toegepast (BW). Uitbreiding claw back: in geval dat gedragingen van een persoon die ertoe hebben geleid dat de financiële positie van de onderneming aanmerkelijk is verslechterd kan een claw back worden toegepast (Wft).
- Geen ontslagvergoeding voor dagelijkse beleidsbepalers bij falen van de onderneming (BW).
- Toetsing geschiktheid en betrouwbaarheid door DNB/AFM (Wft).
- Wetsvoorstel herstel en afwikkeling van verzekeraars, dat momenteel aanhangig is in de Eerste Kamer en het toezicht raamwerk Solvency II zijn gericht op het voorkomen van een dergelijke situatie. Tegelijkertijd waarborgt het aanhangige wetsvoorstel, in het belang van de polishouders, het voortzetten van de verzekeringsportefeuille in tegenstelling tot de verzekeraar zelf in het geval van faillissement dan wel afwikkeling van een verzekeraar. Financieel ingrijpen door de overheid is hierbij niet voorzien.